

М.Л. Серік, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Динамічна еволюція вищої освіти, яка спостерігається останнім часом, вимагає пошуку нових форм та методів взаємодії між всіма суб'єктами освітнього процесу. Жорстка конкуренція на ринку освітніх послуг обумовлює пошук нових форм удосконалення освітніх програм, організації освітнього процесу, що має забезпечити більш ефективне формування компетентностей випускників відповідно до вимог ринку праці.

Разом із цим, варто зазначити що останніми роками спектр кваліфікаційних вимог, які висуває ринок праці до молодих фахівців, значно розширився. Молодий фахівець окрім фахових компетентностей повинен вміти працювати у команді, бути лідером та вміти комунікувати із колегами, генерувати прогресивні ідеї, легко орієнтуватися у сучасному інформаційному просторі, бути стресостійким, креативним, творчо підходити до вирішення завдань тощо. Особливі вимоги висуваються до здатності випускника легко та у максимально короткий проміжок часу адаптуватися до виробничих умов та повноцінно включитися до роботи. І цей список вимог не є вичерпаним.

Формування такого фахівця в стінах закладу вищої освіти є у значному ступені ускладненим. В першу чергу через відсутність постійно діючого виробничого середовища, яке дозволить студенту стати повноцінним фахівцем відповідно до своєї кваліфікації. Тим більше, що існує чимало випадків, коли підприємства неохоче йдуть на системне співробітництво із закладами вищої освіти, розглядаючи їх переважно як джерела відносно дешевої робочої сили.

Однак співпраця закладів вищої освіти із бізнес-структурами може мати більш глибокий та системний характер, де всі партнери мають виражену мотивацію та зацікавленість. У таких умовах одним із основних шляхів удосконалення освітнього процесу є створення навчально-науково-виробничих кластерів. З одного боку, такий формат є життєво необхідним для закладів вищої освіти, з іншого – підприємства одержують також цілу низку важливих бонусів. Але головне, що в першу чергу виграє від функціонування такого тандему, студент, а отже – ринок праці.

Заклад вищої освіти:

- одержує можливість безперервної консультації від фахівців галузі із питань удосконалення освітніх програм, актуальних проблем та потреб галузі тощо;

- підвищує конкурентоспроможність випускників, а отже, і підвищує свій статус серед абітурієнтів;

- створює можливість впровадження та розвитку програм дуальної освіти;

- одержує майданчик для апробації та впровадження результатів науково-дослідної роботи підвищення кваліфікації викладачів та удосконалення їхніх професійних компетентностей;

- отримує дієвий інструмент підвищення мотивації студентів до навчання, шляхом створення системи програм стажування, удосконалення професійних компетентностей тощо.

Студент також отримує низку переваг. Серед них:

- більш якісне навчання, орієнтоване на поглиблену практичну підготовку;

- розширені можливості формування компетентностей, потрібних роботодавцю, а також реалістичних знань про можливості працевлаштування та траєкторії кар'єри ще на етапі навчання;

- пришвидшення в напрямі досягненні зрілості і зростання мотивації, ранні навички роботи в колективі за фахом;

- можливість проходження оплачуваного стажування та можливість гармонійного поєднання навчання та роботи.

Переваги участі у кластерах для підприємств:

- можливість участі у програмах дуальної освіти, що забезпечить вирішення певних кадрових питань на підприємстві;

- можливість відбору студентів з більш високою якістю підготовки та вплив на формування освітньо-професійних програм;

- можливість одержання консультацій та допомоги у вирішенні виробничих питань від фахівців-науковців;

- можливість впровадження у виробництво передових здобутків науки та техніки, першими отримувати ідеї та пропозиції від наукової сфери.

Вищезазначений перелік переваг не є вичерпаним та може бути доповненим для кожного учасника кластеру в залежності від умов співробітництва. Виходячи із вищенаведеного, можна констатувати, що створення та розвиток навчально-науково виробничих кластерів є ефективним методом удосконалення компетентностей випускників, розвитку їх особистісних якостей та покращення їх конкурентоздатності на ринку праці.